

Rapport från inspektion den 16 november 2022 av Överförmyndarnämnden i Västra Mälardalen

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) kritiserar Överförmyndarnämnden på följande punkter:

- Bristfällig hantering av ett överklagande
- Bristfällig motivering av ett beslut
- Bristfällig hantering vid ändring av ett beslut

Inledning

Inspektionen har skett genom ett platsbesök på nämndens kansli den 16 november 2022. Inspektionen genomfördes genom att Länsstyrelsen inledningsvis granskade nämndens aktregister. Vid tillsynsbesöket granskades 26 akter. Se bilaga med information om vilka akter som har granskats.

Nämnden fick möjlighet att yttra sig över ett utkast av rapporten den 9 mars 2023. Efterföljande sammanträde hölls den 21 april 2023. På sammanträdet deltog Abbe Hamma, Victor Ho, Iryna Turkot, Fabrisia Youhanna, Elvira Sitkevica, Stefan Hannonmaa och Lorenzo Diaz Zamora från nämndens kansli samt Carl-Inge Westberg och Elias Wäfors från nämnden. Från Länsstyrelsen deltog Lisa Wellenius och Anton Tysklind.

Om Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera nämndens handläggning tas det upp i rapporten.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion (dnr 67597-2022) kritiserade Länsstyrelsen nämnden för bristande uppföljning av ett arvskifte i ett förmynderskap, akt 8135. Vid denna inspektion följde vi upp vad som hänt i ärendet efter Länsstyrelsens föregående inspektion den 19 oktober 2021. Under perioden har det varit mycket korrespondens mellan gode mannen, en advokat, banken och nämnden. Enligt gode mannen är

skifteshandlingar med underskrifter på väg till nämnden i november 2022. Länsstyrelsen finner ingen anledning att kommentera handläggningen ytterligare i detta läge.

Övrig kritik i föregående rapport (brister vid överlämning av redovisningshandlingar) följdes inte upp särskilt.

Aktgranskning med kritik

Bristfällig hantering av ett överklagande

Sammanfattning av granskningen

I akt 3001, angående ett godmanskap enligt 4 § FB, noterade Länsstyrelsen följande. Gode mannen är förordnad med uppdrag att förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person.

Gode mannen begär sig entledigad den 28 april 2022. Den 4 maj 2022 ringer X och säger att hon vill ta över uppdraget som god man. Den 6 maj 2022 pratar nämnden än en gång med X och kommer fram till att det vore lämpligare med en god man som bor närmare huvudmannen. Den 21 juni 2022 inkom en skrivelse från huvudmannen som uttalade att hon ville ha X som god man när nuvarande gode mannen entledigas. Den 28 juni 2022 ringer gode mannen och frågar hur rekryteringen går och nämnden svarar då att man ännu inte funnit någon ny god man. Den 1 augusti 2022 frågar nämnden en annan person om hon kan ta uppdraget och ett åtagande från denne inkom den 9 augusti 2022. På åtagandet finns det plats för huvudmannens samtycke men det har inte fyllts i. Länsstyrelsen kan inte se att huvudmannen har fått möjlighet att yttra sig. Personen förordnas till god man den 19 augusti 2022 och den tidigare gode mannen entledigas.

Den 7 september 2022 inkom ett överklagade av bytet. Skrivelsen är undertecknad med texten ” [huvudmannens namn] med hjälp av assistenten [namn]”. I skrivelsen står det bl.a. att huvudmannen vill ha den god man som hon bett om; X. Det står vidare att huvudmannen känner sig kränkt över att nämnden inte lyssnat på hennes önskemål och att hon har en egen stark vilja och kan kommunicera med hjälp av assistenter. Det är tydligt att skrivelsen är avsedd som ett överklagande. I skrivelsen står bl.a. ”Jag vill överklaga beslutet” och ”Skälet till min överklagan är”.

Den 13 september 2022 skickar nämnden en begäran om läkarintyg. Ett läkarintyg inkom den 27 september 2022. Läkarintyget tar inte direkt

ställning till om huvudmannen förstår vad saken gäller, men uttalar vilka diagnoser som huvudmannen har, bl.a. en psykisk utvecklingsstörning.

Den 19 september 2022 har nämnden pratat med den tidigare gode mannen som bl.a. sagt att det är svårt med personalgruppen kring huvudmannen. Enligt henne så ställer personalen ledande frågor till huvudmannen som svarar jakande på frågorna. Enligt henne så kan inte huvudmannen ta egna beslut. Hon har en utvecklingsstörning och inget språk.

Den 15 september 2022 ringer nämnden till gode mannen för att få mer information om huvudmannen. Gode mannen uppger att huvudmannen är rullstolsburen, inte har talförmåga, inte kan skriva. Huvudmannen kan enligt henne inte uttrycka sig, hon nickar endast med huvudet.

Den 20 september 2022 pratar nämnden med en gruppledare på assistensbolaget. Av tjänsteanteckningen framgår bl.a. följande. Nämnden informerar om synpunkterna som inkommit och att nämnden behöver få in mer utredning för att kunna göra en bedömning. Enligt gruppledare har huvudmannen inte talförmåga, men kan nicka på huvudet och visa finger samt göra något ljud. Nämnden säger att de vill komma i kontakt med huvudmannen för att bedöma det som står i synpunkterna. Gruppledaren säger att man då behöver komma hem till henne och förklara situationen för att hon ska kunna ge sina synpunkter. Nämnden meddelar att nämnden inte kan bedöma synpunkterna som inkommit som en överklagan från huvudmannen då det inte går ihop med de underlag som finns tillhanda. Nämnden skriver att utredning kommer behövas, ett nytt läkarintyg, kontakt med assistenter, kontakt med tidigare och nuvarande god man behövs för att nämnden ska kunna ta beslut i ärendet.

Den 29 september 2022 har nämnden besökt huvudmannen på hennes boende. Nämnden skriver bl.a. att besöket har skett för att få en bedömning av huvudmannens hälsotillstånd. Nämnden har ställt frågor till huvudmannen om vem hon vill ha som god man och överklagandet och fått information från assistenterna om hur huvudmannen svarar på frågor genom att knuta sin hand etc.

Först den 3 oktober 2022 överlämnades överklagandet och ett yttrande till tingsrätten. Nämnden skriver att en överklagan har inkommit i rätt tid.

Länsstyrelsens bedömning

I det granskade ärendet inkom överklagandet den 7 september och överlämnades den 3 oktober 2022. Det tog således ca en månad för

nämnden att överlämna överklagandet till tingsrätten. Enligt 43, 45 och 46 §§ FL ska ett överklagande lämnas till den beslutande myndigheten, som ska pröva om överklagandet lämnats i rätt tid. Om överklagandet inte avvisas på grund av att det inkommit för sent ska beslutsmyndigheten skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen. JO har ansett att överlämnandet av ett överklagande regelmässigt bör ske inom en vecka från överklagandet, se JO 2002/03 s. 359. Länsstyrelsen är kritisk till den långa handläggningstiden.

I en tjänsteanteckning den 20 september 2022 har nämnden skrivit att den inte kan bedöma synpunkterna som inkommit som en överklagan från huvudmannen då det inte går ihop med tillgängligt underlag. Nämnden skriver vidare att utredning i form av nytt läkarintyg etc. kommer behövas för att nämnden ska kunna ta beslut i ärendet.

Länsstyrelsen vill mot bakgrund av dessa noteringar uppmärksamma nämnden på att det enligt 47 § FL är överinstansen som prövar frågor om att avvisa ett överklagande på någon annan grund än att det har kommit in för sent. Det är således tingsrätten, inte överförmyndaren, som ska pröva om beslutet är överklagbart, om klaganden har klagorätt, om överklagandet uppfyller de villkor som gäller om form och innehåll etc.

Bristfällig motivering av ett beslut

Sammanfattning av granskningen

I akt 8697, angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken (FB), noterade Länsstyrelsen följande.

Ett beslut har tagits av nämnden den 16 augusti 2022. Nämnden avslår gode mannens ansökan om befrielse från redovisningsskyldigheten med motiveringen ”att grunderna inte är tillräckliga” samt en redogörelse om vad som står i 14 kap. 15 § FB, som behandlar skyldigheten för förordnade ställföreträdare att inkomma med årsräkning till nämnden.

I beslutet finns inte någon hänvisning till 14 kap. 19 § FB, som är den bestämmelsen som reglerar befrielse från redovisningsskyldighet. Det finns inte heller några uppgifter om vad gode mannen har angett för skäl till sin ansökan.

Länsstyrelsens bedömning

Bestämmelsen i 32 § förvaltningslagen (2017:900) (FL) anger att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, ska innehålla en klargörande

motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

I förarbetet till bestämmelsen (se prop. 2016/17:180 sida 186 ff) framgår att motiveringsskyldigheten i praktiken gäller för alla beslut som är överklagbara och att undantagsregeln ska tolkas snävt. För att det kunna göras undantag krävs att det för myndigheten, vid en objektiv bedömning, ska i princip framstå som självklart att någon motivering inte är behövlig.

I det granskade beslutet har nämnden inte angett någon klagande motivering, utan endast skrivit att grunderna inte är tillräckliga. Motiveringen innehåller inte heller någon hänvisning till 14 kap. 19 § FB, som är den bestämmelsen som reglerar befrielse från redovisningsskyldighet.

Det är Länsstyrelsens bedömning att nämnden inte motiverat sitt beslut tillräckligt och Länsstyrelsen är kritisk till detta.

Bristfällig hantering vid ändring av ett beslut

Sammanfattning av granskningen

I akt 8675, angående ett förmyndarskap noterade Länsstyrelsen följande.

Enligt en bouppteckning som registrerades hos Skatteverket den 1 mars 2022 var barnet delägare i ett dödsbo. Modern, som är ensam förmyndare, hade ingen del i dödsboet och kunde därför företräda barnet. Den 13 maj 2022 inkom ett arvskifte till nämnden enligt vilket barnet och hans syster fick dela på faderns laglott vilket innebar att de ärvde ca 21 tkr var.

Nämnden har den 23 maj 2022 beslutat om samtycke till egendomens fördelning enligt 15 kap. 5 § FB (dnr 17). I motiveringen till beslutet framgår följande. ”Utredningen visar att det är tre dödsbodelägare som totalt ärver 253 531, 2 kr efter [namn]. Varje dödsbodelägare erhåller totalt en tredjedel av arvet det vill säga 84 510,4 kr. [barnets namn] tillsammans med sin syster träder in för sin avlidna pappa [namn] som en av dödsbodelägarna och ärver 21 127,60 kronor var. Efter genomgång av handlingarna anser överförmyndarnämnden att ansökan om samtycke till egendomens fördelning kan godkännas.”

Det står ”makulerat” handskrivet i rött på beslutet och i dagboken står det att handlingen är makulerad.

Av en tjänsteanteckning den 1 juni 2022 framgår följande. ”[namn] ringer in och förklarar att beslutet om samtycke till egendomens fördelning är fel.

Fördelningen har inte skett helt korrekt. Ut förklarar att det ska korrigeras och att de får ett nytt beslut och att det gamla beslutet ska förstöras.”.

Nämnden har den 1 juni 2022 beslutat om samtycke till egendomens fördelning enligt 15 kap. 5 § FB (dnr 19). I motiveringen till beslutet framgår följande. ”Utredningen visar att det är tre dödsbodelägare som totalt ärver 253 531,2 kronor var efter [namn]. [namn TS] är testamentstagaren och huvudarvinge och ärver 169 020.80kr. [namn CS] ärver sin laglott på 42 255, 20 kr. [namn JS] ärver sin laglott på 42 255, 20 kr. [barnets namn] tillsammans med sin syster träder in för sin avlidna pappa [namn JS] som en av dödsbodelägarna och ärver 21 127, kr var. Efter genomgång av handlingarna anser överförmyndarnämnden att ansökan om samtycke till egendomens fördelning kan godkännas.”

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 38 § FL ska en myndighet som finner att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart felaktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning ändra beslutet om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Enligt 32 § FL ska ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, innehålla en klaggörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

I förarbetet till bestämmelsen (se prop. 2016/17:180 sida 186 ff) framgår att motiveringsskyldigheten i praktiken gäller för alla beslut som är överklagbara och att undantagsregeln ska tolkas snävt. För att det kunna göras undantag krävs att det för myndigheten, vid en objektiv bedömning, ska i princip framstå som självklart att någon motivering inte är behövlig.

I ärendet har nämnden fattat två beslut om samtycke till fördelning enligt 15 kap. 5 § FB angående samma arvskifte. Delar av nämndens motivering har ändrats efter påpekanden om att motiveringen innehöll felaktigheter.

Länsstyrelsen anser inte att det räcker att i dagboken notera att ett beslut har makulerats samt skriva makulerad på beslutet och därefter fatta ett nytt beslut. Om nämnden ändrar ett tidigare fattat beslut bör det vara tydligt enligt vilken bestämmelse detta görs. Ett sådant beslut måste också motiveras. Länsstyrelsen anser att nämnden förtjänar kritik för handläggningen i denna del. Vi uppmanar nämnden att se över sina rutiner gällande ändring av beslut.

Aktgranskning utan kritik

Register över ställföreträdare- uppgifter om föreslagen god man

Sammanfattning av granskningen

I akt 5881, angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken (FB) noterade Länsstyrelsen följande. På ”sammanställning akt” finns det inlagt uppgifter om en föreslagen god man. Personens namn, adress, personnummer, ett förordnandedatum 2019-02-11 och ett entledigandedatum 2019-03-28 finns noterat i registret. Personen har aldrig varit förordnad god man i ärendet, utan endast varit föreslagen för uppdraget.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren är skyldig att föra register över förmyndare, gode män och förvaltare samt vissa föräldraförvaltningar (se bl.a. 9 § förmyndarskapsförordningen (1995:379) (FFO). I 15 § FFO anges att registret får innehålla de personuppgifter som anges i bilaga 2 och där anges bl.a.

- vårdnadshavares, förmyndares, god mans och förvaltares personnummer, namn, adress och telefonnummer
- förordnandedatum och datum för upphörande.

Det är Länsstyrelsens bedömning att nämnden bör se över hur föreslagna ställföreträdare läggs in i registret. En föreslagen ställföreträdare som aldrig förordnas i ett ärende bör enligt Länsstyrelsens mening inte finnas kvar i nämndens register. I det granskade ärendet ser det ut som att personen varit förordnad i ärendet då det finns ett förordnande och entledigandedatum inlagt, vilket är missvisande. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över registeruppgifterna i den aktuella akten.

Handläggningstid för granskning av årsräkning

Sammanfattning av granskningen

Inför Länsstyrelsens inspektion lämnades följande uppgifter om nämndens handläggningstider gällande granskning av årsräkningar. Nämnden hade den 1 oktober 2021 granskat 91 % av årsräkningarna avseende år 2020. Samtliga årsräkningar avseende år 2020 var granskade den 24 november 2021. Nämnden hade den 1 september 2022 granskat 93 % av årsräkningarna för år 2021.

I akt 8178, angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB, noterade Länsstyrelsen följande. Godmanskapet anordnades den 13 mars 2020. Årsräkningen för år 2020 inkom den 8 mars 2021. Nämnden begärde

komplettering den 14 september 2021. En ny korrigerad årsräkning inkom den 5 oktober 2021. Den 8 oktober ringde nämnden till huvudmannens boende som ett led i en fördjupad granskning. Den 19 oktober 2021 skickade nämnden ett brev med begäran om anmärkningsyttrande till gode mannen med anledning av att det är en för stor differens i årsräkningen. Det står dock inte hur stor differensen är i skrivelsen, utan istället ”xxx kr”. Den 21 och 23 oktober 2021 inkom frågor från gode mannen. Den 25 oktober 2021 beviljar nämnden anstånd till den 10 november 2021 med att inkomma med en ny årsräkning. Den 10 november 2021 inkom en ny årsräkning och ett yttrande från gode mannen. Den 17 november 2021 riktade nämnden anmärkning mot årsräkningen för år 2020.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt regeln i 9 § förvaltningslagen (2017:900 om snabb och enkel handläggning ska vara vägledande i samtliga ärenden hos överförmyndaren. En snabb handläggning hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktig för den enskilde som annars kan riskera att hans eller hennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. Justitieombudsmannen har i ett beslut (dnr 5172-2008) anfört följande.

Av utredningen framgår följande. Göran F. gav den 27 februari 2008 in en årsräkning avseende 2007 för granskning till överförmyndaren. Den 17 juli 2008 förelades Göran F. att inkomma med kompletteringar. Granskningen av årsräkningen var slutförd den 8 oktober 2008. Den tid som gick åt för att granska årsräkningen uppgick således till drygt sju månader. Föreläggande om att komplettera årsräkningen skickades först nästan fem månader efter det att årsräkningen hade getts in. Överförmyndaren kan enligt min bedömning inte undgå kritik för långsam handläggning av Göran F:s årsräkning.

Länsstyrelsen noterar att nämnden inte har ett generellt problem med långa handläggningstider vid granskning av årsräkningar. Men att nämndens handläggningstid för granskning av årsräkningen för år 2020 i akt 8178 har varit allt för lång.

Uppdrag som särskilt förordnad förmyndare

Sammanfattning av granskningen

I akt 6290, angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande. Barnet fick en särskilt förordnad förmyndare i oktober 2017 med anledning av att modern hade fått en förvaltare. Den 21 november 2017 beslutade nämnden om befrielse från redovisning. Enligt beslutets motivering är skälet att barnet enligt förteckningen saknar tillgångar.

Enligt en redogörelse från förmyndaren som inkom den 5 januari 2022 har modern ”tidigare haft förvaltare”. Det framgår inte att nämnden reagerat på den informationen, som går att tolka som att moderns förvaltarskap har upphört.

Länsstyrelsens bedömning

Den som har en förvaltare får inte vara förmyndare enligt 10 kap. 1 § FB. Det krävs inte något entledigande utan behörigheten att vara förmyndare faller bort i och med anordnandet av förvaltarskapet (se Walin & Vängby m.fl. I, kommentaren till 10 kap. 1 §). Om hindret att vara förmyndare enligt 10 kap. 1 § FB bortfaller för ett barns pappa eller mamma inträder vederbörande automatiskt i förmynderskapet, om det inte anförtrotts särskild förordnad förmyndare (se Wallin, Singer & Vängby, Föräldrabalken kommentaren till 10 kap. 2 § Zeteo).

I det granskade ärendet har tingsrätten förordnat en förmyndare. Det innebär att modern i det granskade ärendet inte automatiskt blir förmyndare igen om hennes förvaltarskap upphör.

Enligt 10 kap. 18 § FB får en ansökan om förordnande eller entledigande av en förmyndare göras av överförmyndaren, förmyndare, vårdnadshavare, den underårige själv, om han eller hon har fyllt sexton år, samt av hans eller hennes make eller sambo och närmaste släktingar. Frågor som avses i denna paragraf ska rätten också ta upp självmant, när det finns anledning till det.

Enligt Länsstyrelsens mening bör nämnden utreda om moderns förvaltarskap har upphört och om det finns någon anledning för nämnden att ge in en ansökan om förordnande eller entledigande av förmyndare enligt 10 kap. 18 § FB i ärendet. Som den enda myndighet som kan ansöka om detta ligger det ett ansvar att utreda frågan.

Årsräkning-specifikation av tillgångar

Sammanfattning av granskningen

I akt 4536, angående ett förmynderskap, noterade Länsstyrelsen följande. En årsräkning inkom den 1 mars 2022 och är undertecknad på heder och samvete av förmyndarna den 22 februari 2022. Årsräkningen granskades utan anmärkning av nämnden den 6 juli 2022. Det står inte vilken period som årsräkningen avser, men man får förstå att det är årsräkningen för år 2021 med anledning av när den inkom. Under tillgångar står endast följande i början respektive slutet av perioden.

”bankkonto	475 952, 33”
”bankkonto	498 484, 46”

Det står således inte något kontonummer eller bank på årsräkningen. Det finns emellertid ett kontoutdrag i akten där det framgår var pengarna är placerade.

I akt 4351, angående ett förmynderskap, noterade Länsstyrelsen följande. Årsräkningen för år 2021 granskades utan anmärkning den 8 augusti 2022. Under tillgångar är följande redovisat den 1 januari 2022.

”fondkto	83 277”
”isk	408 010”

Det står således varken kontonummer eller bank på årsräkningen. Det finns flera kontoutdrag i akten där det framgår var pengarna är placerade.

Länsstyrelsens bedömning

Föräldrar ska enligt 13 kap. 14 § FB före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 2 § samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 10 §. Årsräkningen skall avges på heder och samvete. I årsräkningen ska anges

- egendomen och dess värde vid början och slutet av den tid som räkningen avser,
- skulder som hänför sig till egendomen vid samma tidpunkter, och
- inkomster av egendomen och utgifter som har betalats med egendomen eller dess avkastning.

Enligt uttalanden i förarbetet till bestämmelsen är det inte tillräckligt att endast ange värdet på egendomen utan även egendomstyp och antal bör redovisas. Överförmyndaren ska av årsräkningen kunna sluta sig till på vilket sätt den omyndiges egendom har förändrats (se prop. 1993/94:251 s. 245).

I de granskade årsräkningarna är tillgångarna endast summariskt redovisade. Länsstyrelsen anser att tillgångar ska specificeras mer, exempelvis genom att bank, depånummer och kontonummer anges i årsräkningen. Om bilagor är en del av årsräkningen ska det tydligt framgå att underskriften på heder och samvete även omfattar dessa delar och att bilagorna alltid ska hanteras som en del av årsräkningen.

Beslut om entledigande av avliden god man m.m.

Sammanfattning av granskningen

I akt 8026, angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande. Gode mannen är förordnad med uppdrag att bevaka rätt och sörja för person. Enligt ”sammanställning akt” föreligger inte redovisningsplikt i ärendet.

Enligt en tjänsteanteckning den 30 september 2020 har gode mannen avlidit. Samma dag beslutar nämnden om ”entledigande av god man enligt 11 kap. 19 § 2 st. FB” En ny person förordnas till god man med uppdraget att bevaka rätt och sörja för person. Handlingen är diarieförd som ett beslut om byte.

Förvalta egendom ingår inte i uppdraget, men nämnden har under hösten 2020 agerat som att redovisningsskyldighet förelegat. Den 9 oktober 2020 har nämnden skickat en ”begäran om sluträkning och redogörelser vid byte av ställföreträdare” till den avlidne gode mannens dödsbo. Begäran är skriven som att gode mannen varit förordnad att förvalta egendom. Den 20 oktober 2020 inkom en begäran om befrielse från att lämna årsräkning. Den 26 november 2020 har nämnden enligt dagboken skickat ett ”beslut om befrielse från redovisningsskyldighet eller förenklad form”. Beslutet återfinns inte i akten.

Den 8 december 2020 har nämnden skickat ett brev till dödsboet (ej diariefört) där det står följande ”Jag har nu tagit beslut om befrielse från att lämna sluträkning men upptäckte att gällande [huvudmannens namn] kan jag inte befria då det inte ingick förvalta egendom i det ärendet. Det vore därför jättebra om du kunde skicka ett e-post med att ni tar tillbaka er ansökan om befrielse.” Den 20 december 2020 inkom återtagande av ansökan om befrielse. Den 26 november 2020 har nämnden enligt dagboken skickat ett brev angående inlämnande av förteckning. Den 10 december 2020 har nämnden enligt dagboken skickat en anmodan om årsräkning.

Länsstyrelsens bedömning

Det finns inte någon anledning för nämnden att besluta om entledigande av en avliden god man. Personens uppdrag som god man upphör i och med att hen avlider. Länsstyrelsen påpekade detta till nämnden vid föregående inspektion och förutsätter att nämnden numera har andra rutiner för detta.

I ärendet har nämnden under en period hösten 2020 agerat som att gode mannen hade i uppdrag att förvalta egendom, vilket inte stämde. Länsstyrelsen uppmanar nämnden fortsättningsvis kontrollera vad som ingår i uppdraget innan nämnden agerar i ett ärende exempelvis begär in redovisning eller fattar beslut.

Länsstyrelsen vill slutligen påpeka att samtliga handlingar som har getts in till eller upprättats av överförmyndaren och som avser ett visst förmynderskap, godmanskap eller förvaltarskap bevaras och sammanförs till en akt och diarieförs (se 17 § förmynderskapsförordningen (1995:379) och 5 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).

Redovisning av att huvudmannen mottagit arv

Sammanfattning av granskningen

I akt 7045 noterade Länsstyrelsen följande. Huvudmannens syster är förordnad till god man enligt 11 kap. 4 § FB.

Deras far avlider och eftersom båda är delägare i dödsboet förordnas en god man enligt 11 kap. 2 § FB den 17 november 2020 för att företräda huvudmannen i dödsboet. Nämnden beslutar om samtyckte till fördelningen i arvet i ett protokoll den 14 december 2021. Den 27 december 2021 har nämnden skickat originalarvskiftet till gode mannen och skrivit att nämnden önskar kvittens på inbetalning av arv på huvudmannens spärrade konto.

Den 28 februari 2022 inkom gode mannen med redogörelse för utfört arbete i ärendet under åren 2020–2022. Länsstyrelsen kunde inte se att gode mannen inkommit med någon kvittens på inbetalt arv i samband med detta eller senare. Nämnden har frågat gode mannen om uppdraget är klart den 18 oktober 2022 och gode mannen säger att det troligen kommer vara klart i november 2022 då Skatteverket ska betala ut överskjutande skatt till dödsboet.

Länsstyrelsens bedömning

Det är Länsstyrelsens mening ska nämnden kontrollera att arv betalas ut till den enskilde i enlighet med skiftet. Det är också något som nämnden begärt in från gode mannen, men det syns inte i akten att detta inkommit eller att nämnden har påmint.

Efter Länsstyrelsens inspektion har det inkommit uppgifter till nämnden, via årsräkningen för år 2022, om att arvet har satts in huvudmannens konto.

Anmälan om behov av god man

Sammanfattning av granskningen

I akt 8670 noterade Länsstyrelsen följande. Ärendet initierades den 25 februari 2022 då det inkom en anmälan om behov av god man via ett läkarintyg. Läkarintyget tar inte ställning till huruvida huvudmannen förstår vad saken gäller eller inte.

Den 7 mars 2022 begärde nämnden in yttrande om huvudmannens behov av god man från dennes barn. Tio dagar senare inkom en social utredning efter begäran från nämnden. Den 22 mars 2022 begärde nämnden in komplettering gällande läkarintyget angående om huvudmannen förstår eller inte. Den 29 mars 2022 svarade dottern att

hon ville bli god man. Den 31 mars 2022 inkom ett läkarintyg som uttalade att det inte är uppenbart att huvudmannen inte förstår vad saken gäller. Den 14 april 2022 meddelade dottern att hon inte vill bli god man och att gode mannen bör kunna dari.

Den 9 maj 2022 skickar nämnden en förfrågan till en utomstående god man om uppdraget. Under maj, juni och juli 2022 skickas fyra förfrågningar till personer som anmält intresse för att åta sig uppdrag som ställföreträdare. Den 18 juli 2022 begärde nämnden in ännu en komplettering av läkarintyget. En månad senare inkom ett läkarintyg med kompletterande information. Även enligt detta läkarintyg förstår huvudmannen vad saken gäller. Den 18 augusti 2022 skickade nämnden ut en påminnelse om yttrande till dottern. Den 25 augusti 2022 inkom ny kompletterande information in från vuxenpsykiatrin.

Länsstyrelsens bedömning

Om en fråga om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB uppkommer hos överförmyndaren, får överförmyndaren inhämta yttranden enligt 11 kap. 16 § andra stycket och utredning enligt 11 kap. 17 §. Om överförmyndaren ansöker om ett sådant anordnande, ska vad som inhämtats ges in till rätten tillsammans med ansökan. Överförmyndaren ska då också lämna förslag på god man eller förvaltare.

Tingsrätten får inte anordna ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB utan samtycke av den för vilken godmanskap ska anordnas, om inte den enskildes tillstånd hindrar att hens mening inhämtas.

Det framgår inte av akten att nämnden frågat huvudmannen om hens behov av hjälp och om hen vill ha en god man. Enligt läkarintygen kan huvudmannen höras. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende.

Övrigt

Ingen notering.

Rapporten har upprättats av Lisa Wellenius och Anton Tysklind.

Bilaga:
Granskade akter

Kopia till:
Överförmyndarnämnden,
Kommunfullmäktige,
Kommunstyrelsen,
Kommunrevisorerna

Granskade akter

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Akt 8697, 6397, 5881, 1793, 8026, 7045, 8520, 8178, 8712, 8670, 3001, 5616, 3351 och 4750.

Godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB

Akt 4677.

Förvaltarskap

Akt 5873 och 1215.

Förmynderskap

Akt 1546, 6290, 4536, 4351, 8675, 8135, 8425, 8661 och 4708.